

XVI. kolokvium mladých jazykovědců (Častá-Papiernička 8.–10. 11. 2006)

R. Čapková, Š. Tůmová

[Posudky a zprávy]

[\(pdf\)](#)

-

[215]Je již zvykem, že se každý rok koncem roku setkávají na Slovensku mladí lingvisté na jazykovědném kolokviu. V roce 2006 bylo ovšem netradiční. I když nebylo svým pořadím kulaté, bylo slavnostní. Organizátoři jej věnovali Míře **Nábělkové**, zakladatelce této tradice kolokvií, která v tomto roce oslavila životní jubileum.

Do podhůří Malých Karpat se proto sjeli nejen mnozí bývalí účastníci, kteří už kolokviu poněkud odrostli, ale popřát oslavenkyni přijeli i někteří přední lingvisté, např. M. **Krčmová**, S. **Ondrejovič**, M. **Šimková** či K. **Buzássyová**. K odlišné atmosféře rokování přispěl i neobvyklý listopadový termín kolokvia, který porušil každoroční prosincovou tradici. Pořadatelé, Slovenská jazykovedná spoločnosť při SAV a Jazykovedný ústav Ľ. Štúra SAV, zajistili výborné podmínky pro setkání přibližně devadesáti mladých lingvistů ze Slovenska, České republiky, Maďarska, Polska, Ukrajiny, Chorvatska, Srbska a Černé Hory. Jednáním jazykem mohl být kterýkoliv slovanský jazyk, převažovala ovšem slovenština, čeština a polština.

[216]Na kolokviu zazněly příspěvky zabývající se korpusovou lingvistikou, mediální problematikou, lexikologií, dialektologií, morfologií, syntaxí; zastoupena byla témata translátologická, historickolingvistická, literárněvědná, didaktická a některá další.

Vzhledem k počtu účastníků probíhalo jednání po všechny tři dny ve dvou sekcích. První den kolokvia v sekci A zahájila O. **Orgoňová** (Bratislava), která podrobně charakterizovala kulturu v příspěvku *Lingvokulturná kategória „kulturéma“ a jej miesto v reklamnom komunikáte* a pokusila se popsat jeho místo v reklamním diskurzu. Následoval příspěvek R. **Čapkové** (Praha) *Kalendářově vázaná reklama*, který byl zaměřený na předvánoční reklamu a její specifické výrazové prostředky a funkce. V. **Leitmanová** (Trnava) analyzovala názvy restauračních zařízení, vymezila druhy motivace jejich pojmenování a strukturální typy. A. **Bohunická** (Bratislava) zkoumala metaforu jako jeden z důležitých persvazivních prostředků v reklamních textech. Příspěvek J. **Šindelářové** (Ústí nad Labem), zaměřený na učitelkou praxi, shrnul hlavní cíle multikulturní výchovy podle rámcových vzdělávacích programů v českém školství s orientací na sociokulturní aspekty při výuce češtiny jako cizího jazyka u žáků Korejců. Po krátké diskusi se D. **Vasilišínová** (Bratislava) věnovala problematice budování paralelních korpusů v rámci dlouhodobého projektu SNK. J. **Chovanec** (Brno) dokumentoval ve svém příspěvku prostředky publicistického stylu v anglickém jazyce, jichž se užívá při tvorbě novinových titulků k překonání bariéry mezi anonymním charakterem masové komunikace a konkrétním čtenářem. M. **Sloboda** (Praha) zaujal přítomné příspěvkem zaměřeným na specifika a společenské aspekty existence ruského internetového slangu, který využívá způsob zápisu jiným než kodifikovaným pravopisem. Vyzdvihl mimořádnou expanzi

tohoto slangu mimo internetová prostředí a tendenci narušovat hegemonii pravopisných pravidel ruštiny. J. **Bauko** (Nitra) zkoumal různé aspekty výzkumu přezdívky na materiálu sesbíraném v bilingvním slovensko-maďarském prostředí. J. **Kišová** (Bratislava) představila svůj *Model triedenia neologizmov v slovenčine* a konfrontovala ho s pojetím u jiných autorů.

Ve čtvrtek dopoledne zazněl v sekci A například příspěvek D. **Balákové** (Ružomberok) *Dispozičné podoby frazém*. K. **Křížová** (Olomouc) představila *Substantivní frazémy v zrcadle Českého národního korpusu*. A. **Gálišová** (Banská Bystrica) analyzovala slang užívaný hráči karet. K. **Vilčeková** (Bratislava) konfrontovala cestopisy s jinými druhy dokumentární prózy. K. **Gajdošová** (Bratislava) představila ruční syntaktickou anotaci vybraných textů SNK. V korpusové tematice pokračovali Z. **Bugajová** (Bratislava, *Analýza transgresívnych konštrukcií /na materiáloch Slovenského národného korpusu/*) a S. **Rabatinová** s V. **Dziakem** (Prešov, *Temporálna súslednosť v podmienkových súvetiach na základe korpusových zistení*). Mezi dalšími přednesenými referáty, o kterých se rokovalo ve čtvrtek, zazněly např. *Specifické spôsoby vyjadrenia posesivity*, které představila A. **Gerlaková** (Banská Bystrica), J. **Hansmanová** (Bratislava) promluvila o kategorii intenzity v jazyku a B. **Mančíková** (Brno) se zabývala stereotypy a předsudky při informování o humanitární pomoci na příkladech bezdomovců.

V sekci B vystoupil například M. **Braxatoris** (Bratislava) s návrhem využití analogického usuzování v lingvistice a v oblasti přírodních věd. Historické lingvistice se ve svých zajímavých příspěvcích věnovali mimo jiné M. **Vajdlová** (Praha, *Elektronický slovník staré češtiny — nový způsob zveřejnění staročeské slovní zásoby*), M. **Pytlíková** (Praha, *Biblický překlad [217] jako impuls k filologické reflexi*), metody bádání v češtině doby střední nastínil F. **Martínek** (Praha, *Zpracování Tylovy excerpty češtiny doby střední — poznámky k reflexivním slovesům*). V. **Bromová** (Brno) dále představila *Staročeské závěti konce 14. a první poloviny 15. století*, které vyzdvihla jako specifický textový druh a podrobila je textové analýze. H. **Sobalíková** (Praha) prezentovala Litoměřicko-třeboňskou bibli v proměnách staletí. Zaměřila se především na analýzu zásahů do textu první redakce, jejichž charakter měl vliv na celé dílo, které patří mezi vůbec nejstarší české bible. I. **Fuková** (Praha) charakterizovala ve svém příspěvku sborník deseti náboženských skladeb Jana Bechyňky. Seznámila přítomné s jejich obsahovou náplní, užitými řečnickými prostředky a vybranými jevy jednotlivých jazykových rovin. T. **Tölgyesi** (Piliscsaba) se zamyslel nad vojenskými výrazy přejatými z němčiny v českém, slovenském a maďarském jazyce, zatímco M. **Pukanec** (Bratislava) pohovořil o osudech knížete Dráculy a uvedl argumenty pro různé teorie autorství textu „*Rozprávania o vojvodovi Draculovi*“, jehož slovenskou verzi analyzoval.

Páteční ranní jednání sekce A započal L. **Janovec** (Praha) s příspěvkem *Ikony a fonosémantika — poznámky k problematice*, následoval referát Ľ. **Rendára** (Trnava) *Daktoré sociolingvistické aspekty výskumu tvrdého hlasového začiatku a rázu v slovenčine*. R. **Sabo** (Bratislava) pohovořil o *Modelovaní suprasegmentálních javov pomocou výpočtovej techniky*. Do oblasti literární vědy zavedla posluchače R. **Hlavatá** (Nitra) v referátu *Naračné prvky v umeleckom texte*, problematikou literární postavy se zabývala H. **Stankovičová** (Trnava, *Vývinové peripetie postavy Adama Hlavaja*) a K. **Csiba** (Trnava) promluvil k možnostem fikce v próze Jána Johandesa. E. **Zvalená** (Prešov) se věnovala textu duchovnímu (*Žánrové parametre evanjelia*).

Převážně didakticky zaměřenou sekci zahájila M. **Šmejkalová** (Praha) příspěvkem *Jazyková a komunikační výchova na středních odborných školách (1918—1945)*. Upozornila na dosud

podrobně neprobádané dějiny jazykového vyučování na středních odborných školách a vyzdvihla vysokou úroveň vyučování českému jazyku na učitelských ústavech a vyšších školách hospodářských. A. **Novotná** (Praha) provedla analýzu typů syntaktických cvičení v učebnicích českého jazyka pro měšťanské školy v období let 1918—1939. S. **Zajacová** (Prešov) se soustředila na charakteristiku komunikačního registru u dětí imitujících roli učitelky. A. **Habiňák** (Trnava) se ve svém referátu *Frazeológia v škole* zaměřil na využití frazeologie při výuce mateřského jazyka na 2. stupni ZŠ.

Poslední část jednání v sekci B byla věnována otázkám bilingvismu, osvojování jazyka a jazykového vzdělávání i v širším kontextu. E. **Pallay** (Bratislava) představil intencní bilingvismus u dětí. Jeho příspěvek následně vzbudil živou diskusi a podnítl k řadě úvah a zamyšlení se nad možnostmi vícejazyčné výchovy, ať už v přirozeném či umělém prostředí. M. **Partová** (Bratislava) pohovořila o bilingválním vzdělávání a jeho dalších možnostech. Otázkou prezentace reálií zemí bývalého východního bloku se ve svém příspěvku *Kde začíná a končí Evropa? Mimojazykové ciele v učebnicích němčiny jako cizího jazyka* zabývala S. **Tůmová** (Praha). Upozornila především na nedostatečné, a zejména nevyvážené poskytování informací o této oblasti, a na rizika, která představují stereotypy pro vnímání jinakosti a pro soužití s ní. Téma multikulturní společnosti a jeho obraz v didaktice cizích jazyků dále rozvedla E. **Henčková** (Trnava) v referátu *Interkultúrny aspekt, interkultúrna kompetencia vo vyučovaní cudzích jazykov*. I. **Rizeková** [218] (Bratislava) pohovořila o problematice tvoření ekonomických termínů a jejich používání v odborné i běžné komunikaci.

Přednesené příspěvky se vyznačovaly vysokou erudovaností a profesním zaujetím autorů. Většina prací vznikla v rámci postgraduálního studia či dlouhodobých grantových projektů. XVI. kolokvium mladých jazykovědců umožnilo účastníkům vedle vzájemného informování se v oblasti vědeckého zájmu i další prohlubování osobních kontaktů, a přispělo tak k dalšímu rozvoji nejen v oboru, ale i mimo něj. Příspěvky budou publikovány ve sborníku *Varia XVI*.

[Naše řeč, ročník 90 \(2007\), číslo 4](#)